

شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر پرستاری لازم در بیمارستانهای دانشگاههای علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۷۳

مورد بررسی قرار گرفته است. ابزار گردآوری به صورت پرسشنامه بین آنها پخش گردید و برای بررسی اطلاعات از فرمولهای آماری تی و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته‌های این پژوهش و کاربرد روشهای آماری فرضیه پژوهش را مورد حمایت قرار داد.

کاربرد نتایج حاصله از این پژوهش در زمینه‌های آموزشی و خدمات پرستاری مورد بحث و بررسی قرار گرفته و بر اساس نتایج به دست آمده پیشنهاداتی جهت انجام پژوهش های بعدی ارائه گشته است.

بیان مسئله پژوهش :

رهائی از درد، جزء حقوق اساسی انسان‌هاست و جهت دستیابی به آن آگاهی پرستاران لازم است و درد قسمتی از فرایند بیماری است که همه آن را به نحوی تجربه کرده‌اند. درک درد و تسکین آن از ملزومات حرفه پرستاری محسوب می‌شود. درد به هر صورت و در هر ناحیه‌ای از بدن که باشد آزاردهنده و وجود آن محدودکننده سبک و شیوه و فعالیت‌های زندگی فرد است. یکی از انواع دردها، درد قفسه سینه می‌باشد. یونانیان قدیم تشخیص داده بودند که درد قفسه سینه یک علامت وخیم است ولی آنها در توضیح بالینی آن

پژوهشگر: مه‌ری حیدری کارشناس ارشد پرستاری
استاد راهنما: خانم سلوا نیکپور عضو هیأت علمی
دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی
ایران

استاد مشاور: خانم اکرم یارندی عضو هیأت علمی
دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی
ایران

استاد آمار: آقای پرویز کمالی عضو هیأت علمی
دانشکده بهداشت دانشگاه تهران

چکیده پژوهش :

این پژوهش یک پژوهش زمینه‌ای است که به منظور تعیین میزان آگاهی پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر لازم صورت گرفت و سپس بین برخی از مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش و میزان آگاهی آنها از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر پرستاری لازم بررسی عمیق‌تری انجام گردید.

این پژوهش یک متغیری و تک گروهی و تصادفی است بدین صورت که تنها متغیر مورد مطالعه میزان آگاهی ۱۲۰ نفر پرستار بخش ویژه قلبی در شهر تهران

مروری بر مطالعات انجام شده:

این پژوهش بر اساس مفهوم بررسی و شناخت درد قلبی و تدابیر لازم پرستاری بنا شده است. گرچه در پرستاری تحقیق خاص در این مورد انجام نگرفته است ولی پژوهش‌های ذیل هر کدام به نحوی با موضوع پژوهش در ارتباط هستند:

پژوهشی توصیفی از قضاوت پرستار از بررسی و ارائه اقدامات لازم جهت درد قلبی توسط جاکاوان و دستال (۱۹۹۲) در پرتلند اورگان انجام شد. در این مطالعه فرایند تفکری پرستاران متخصص در حین بررسی و درمان درد قلبی در زمان مصاحبه و مشاهده در بالین بیمار انجام گرفت. پرستاران در دو گروه ۵ نفره مورد بررسی قرار گرفتند. یک گروه ۵ سال و گروه دیگر یکسال سابقه کار داشتند. توضیحات پرستاران کم‌تجربه از اعمال خود و فرایند تفکری آنها با توضیحات پرستاران با تجربه مقایسه و سنجیده شد و نتایج چنین بود که پرستاران با تجربه اعتماد لازم جهت درمان و تدابیر مراقبتی و نحوه تزریقات از بیمارانشان را داشتند. این پرستاران در زمان درد در صحنه حضور داشتند. همانطور که از واکنش به مداخلات دارویی آگاه بودند قادر به شناخت واکنش بیمارانشان نسبت به درد نیز بودند. در حالیکه برای پرستاران کم تجربه این امکانات موجود نبود. این پژوهش نشان داد که تجربه کاری بر عملکرد پرستاران تأثیر می‌گذارد.

ویلتز^(۱) (۱۹۸۹) تحقیقی راجع به بررسی درد در بیماران مبتلا به انفارکتوس میوکارد در یکی از بیمارستانهای میدلند انجام داد. این بررسی سه هدف را دربر داشت:

۱- تعیین میزان درک پرستاران از درد انفارکتوس و

موفقیتی نداشتند، آنها بیماریهای حلق و حنجره را نیز آنژین می‌نامیدند.

یکی از مهمترین عامل مرگ و میر در ایالت متحده امریکا بیماریهای قلبی و عروقی است که از میان این بیماریها اختلالات مربوط به عروق کرونر در افراد بالای ۵۰ سال شیوع بیشتری دارد. با اینکه میزان مرگ و میر ناشی از بیماریهای عروق کرونر از سال ۱۹۸۶ به ۳۲٪ تقلیل یافته است ولی بیماریهای قلب و عروق هنوز هم از عوامل مهم مرگ و میر در ایالت متحده به حساب می‌آید. در حال حاضر در آمریکا تعداد مبتلا می‌باشند که از این تعداد ۴/۸۷۰/۰۰۰ نفر مبتلا به بیماریهای عروق کرونر هستند. در سال ۱۹۸۵، تقریباً ۹۹۱/۳۳۲ نفر در اثر بیماریهای فوق در گذشتند و بیش از $\frac{1}{8}$ آنهائیکه فوت کردند سنی کمتر از ۶۵ سال داشته‌اند. امروزه زندگی ماشینی، جنگهای قومی و ملیتی، فشارهای زندگی، تورم، فقر، وجود اقتصاد نامتعادل و سایر دگرگونیها و تحولات اخیر هر کدام به نحوی بر مرگ و میر افراد تأثیر می‌گذارد. گرچه در ایران آمار دقیقی در این مورد در دسترس نیست، ولی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی بروز بیماری قلبی را بیشترین علت مرگ و میر در سالهای ۶۳ در شهر تهران گزارش کرده است. شیوع این بیماری شدیداً رو به افزایش است به طوریکه مرگ و میر حاصل از این بیماری که در سال ۱۳۶۴-۲۰ تا ۲۵ درصد بود، در سال ۱۳۶۸ به ۳۰ تا ۳۵ درصد رسیده است. متأسفانه این بیماری طیف گسترده خود را از جهان غرب به کشورهای در حال توسعه نیز کشانده و سبب اتلاف سرمایه‌های انسانی و مادی فراوانی گردیده است. لازم به ذکر است که با توجه به فزونی جمعیت کشورهای در حال توسعه موارد مرگ و میر ناشی از این بیماریها ارقام قابل توجهی را دربر خواهند داشت.

1- Willetts

- نظریه الگویی. ولی هیچکدام از این سه نظریه به تنهایی نمی‌توانند فرایند درد را توجیه نمایند. دردها به صورت حاد و مزمن مداوم، متناوب انتشاری تقسیم می‌شوند. یکی از انواع دردهای انتشاری سخت که هر ساله هزارها نفر را به کام مرگ می‌کشد درد قلبی است. اغلب حملات قلبی ناشی از سختی شراین کرونر به علت آترواسکلروز است. تسکین درد جزء اولویت‌های تدابیر محسوب می‌گردد و اهداف ویژه پرستار بخش مراقبت‌های ویژه برطرف کردن درد و ایجاد تعادل بین اکسیژن مورد نیاز و اکسیژن در دسترس است. پرستار با استفاده از مراحل فرایند پرستاری به بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد می‌پردازد و قادر به تفکیک این درد از سایر دردهای قلبی می‌گردد و به کمک انجام بررسی و شناخت صحیح می‌تواند تدابیر پرستاری لازم را به اجراء در آورد و به این ترتیب وسعت منطقه نكروز شده در قلب محدود خواهد شد و نتیجتاً خطر مرگ در این بیماران کاهش می‌یابد.

اهداف پژوهش:

هدف کلی:

۱- تعیین میزان آگاهی پرستاران از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر پرستاری لازم در بیمارستانهای دانشگاههای علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

۲- ارائه پیشنهادات جهت کاربرد یافته‌ها در پرستاری

۳- ارائه پیشنهادات برای پژوهشهای بعدی.

اهداف ویژه:

۱- تعیین مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش.
۲- تعیین میزان آگاهی پرستاران شاغل در بخش

آگاهی آنها از اثرات مسکن

۲- تعیین درک پرستاران از درد و مقایسه آن با درکی که خود بیماران از درد داشتند.

۳- تعیین تأثیر بررسی درد و تجویز مسکن در بیماران طی ۲۴ ساعت اول پذیرش.

پرسشنامه به صورت سئوالات باز و بسته و از پرستاران پرسیده شد که نوع مسکن، راه تجویز و میزان اثر آن بعد از سه دقیقه را گزارش نمایند. پرسشنامه به ۴۰ پرستار بخش ویژه قلبی و ۲۰ بیمار بستری در بخش داده شد. در اولین نمونه بین درک پرستاران از درد و درک بیماران از درد همبستگی وجود داشت، ۳۰٪ از بیماران درک خود را از دردشان ناچیز شمردند و ۲۰٪ درکشان از درد زیاد بود. پرستاران بخوبی می‌دانستند کنترل درد نقش موثری در محدود کردن ناحیه انفارکته دارد و در دومین نمونه نشان داد که پرستاران آگاهند که بیماران همیشه درد خود را گزارش نمی‌دهند. در سومین گروه هشتاد درصد داروی مرفین را جهت درمان اولیه درد به کار بردند و شصت درصد ابراز داشتند که نیم تا یکساعت طول کشید تا درمان شوند. براساس این مطالعه پیشنهاد می‌شود که درمان درد انفارکتوس مورد توجه قرار گیرد.

چهارچوب پنداشتی:

چهارچوب پنداشتی این پژوهش براساس مفهوم بررسی و شناخت درد قلبی و تدابیر پرستاری لازم بنا شده است. درد یک مکانیزم دفاعی برای بدن محسوب می‌شود. هنگامیکه بافت دچار آسیب شد بوجود آمده و باعث می‌شود که شخص از خود واکنش نشان دهد و محرک را از بین ببرد. تا به حال سه تئوری در رابطه با درد بیان شده است: نظریه دروازه‌ای - نظریه مشخصه

روش پژوهش:

نوع پژوهش:

این پژوهش یک پژوهش زمینه‌ای است که بمنظور تعیین میزان آگاهی پرستاران از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر پرستاری لازم صورت گرفته است و سپس بین برخی از مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش و میزان آگاهی آنها از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر پرستاری لازم تعیین ارتباط شده و بدین ترتیب بررسی عمیق تری انجام گردیده است. این پژوهش تک متغیری و تک گروهی است بدین صورت که تنها متغیر مورد مطالعه میزان آگاهی یک گروه از پرستاران در مورد بررسی و شناخت و تدابیر مراقبتی در بخش‌های ویژه قلبی نسبت به درد بیمار قلبی بوده است.

ابزار گردآوری داده‌ها:

ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بوده است که توسط پژوهشگر تهیه و تنظیم و شامل دو قسمت، قسمت اول شامل ۷ سؤال مربوط به مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش، قسمت دوم حاوی ۲۱ سؤال به منظور بررسی میزان آگاهی نمونه‌های مورد پژوهش از شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد و تدابیر پرستاری لازم بوده است. در ضمن لازم به یادآوری است که جهت جمع‌آوری اطلاعات، پژوهشگر شخصاً پرسشنامه را به نمونه‌های مورد پژوهش داده و بعد از تکمیل در حضور پژوهشگر به وی بازگردانیده شده است. همچنین مدت زمانی که اطلاعات جمع‌آوری شده، یکماه بوده است.

نمونه پژوهش:

نمونه موردنظر در این پژوهش را تعداد ۱۲۰ نفر از

مراقبت‌های ویژه قلبی از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد در بیمارستانهای دانشگاهی علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۳- تعیین ارتباط بین مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش و میزان آگاهی آنها از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد.
۴- تعیین میزان آگاهی پرستاران شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از تدابیر پرستاری لازم جهت برطرف کردن درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۵- تعیین ارتباط بین مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش و میزان آگاهی آنها از تدابیر پرستاری لازم جهت بیمار مبتلا به درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد.

سئوالات پژوهش:

- ۱- آگاهی پرستاران شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد به چه میزان است؟
- ۲- آگاهی پرستاران شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد با کدامیک از مشخصات فردی آنها ارتباط دارد؟
- ۳- آگاهی پرستاران شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از تدابیر پرستاری لازم در مورد درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد به چه میزان است؟
- ۴- آگاهی پرستاران شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از تدابیر پرستاری لازم با کدامیک از مشخصات فردی آنان ارتباط دارد؟

بوده است. در حالیکه کمترین آنها ۴۵ سال به بالا داشتند. بعلاوه یافته‌ها نشان می‌دهند که اکثریت واحدهای مورد پژوهش بین ۱۴-۱۰ سال سابقه کار پرستاری داشتند در حالیکه سابقه کار اکثریت آنها در بخش مراقبتهای ویژه قلبی ۴-۰ سال بوده است.

همچنین اکثریت واحدهای مورد پژوهش دوره مراقبتهای ویژه قلبی را گذرانیده بودند. آلبرت و فرانسیس (۱۳۷۳) می‌نویسند: مسئولیت و وسعت کار پرستاری در بخش مراقبتهای ویژه قلبی بیش از هر بخش دیگر بیمارستان است و لازم است تمام پرستاران شاغل در اینگونه بخش‌ها دوره مخصوص مراقبتهای ویژه را طی نموده باشند.

جداول شماره ۸-۹ در ارتباط با هدف ویژه دوم پژوهش "تعیین میزان آگاهی نمونه‌های پژوهش از بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد" می‌باشد. یافته‌ها نشان دادند که اکثریت واحدهای مورد پژوهش می‌دانستند که درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد با چه علائم و نشانه‌هایی همراه است که این مورد خود جای بسی امیدواری است زیرا پرستاران با دانستن علائم و نشانه‌های درد مزبور قادر به شناسائی خطر وقوع حمله بعدی می‌باشند و با آگاهی از آن می‌توانند از طریق تدابیر پرستاری لازم و به موقع از گسترش منطقه نکرور پیشگیری نمایند.

همچنین یافته‌ها نشانگر آن بودند که اکثریت پرستاران مورد مطالعه به سوال "درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد تا چه محدوده‌ای انتشار می‌یابد؟" پاسخ اشتباه داده بودند و به طور کلی یافته‌ها بیانگر آن بودند که اکثریت واحدهای مورد پژوهش از میزان آگاهی متوسطی در رابطه با بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد برخوردار بوده‌اند.

در ارتباط با هدف سوم پژوهش (تعیین ارتباط بین مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش و میزان

پرستاران شاغل در بخش‌های مراقبتهای ویژه قلبی تشکیل داده‌اند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش تصادفی بوده است. بدین ترتیب که پژوهشگر در روزهای مختلف هفته و نوبت‌های کاری متفاوت به محیط پژوهش مراجعه کرده و پرسشنامه را در اختیار واحدهای مورد پژوهش قرار داده است.

جامعه پژوهش:

در این بررسی جامعه پژوهش را کلیه پرستاران شاغل در بخش‌های مراقبتهای ویژه قلبی بیمارستانهای دانشگاه‌های علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که دارای شرایط و معیارهای تعیین شده برای واحدهای مورد پژوهش بوده‌اند تشکیل داده‌اند.

محیط پژوهش:

محیط پژوهش را بیمارستانهای دانشگاه‌های علوم پزشکی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی واقع در شهر تهران که دارای بخش مراقبت ویژه قلبی بوده‌اند تشکیل داده است.

بحث و بررسی یافته‌ها:

در این قسمت یافته‌های پژوهش در ارتباط با اهداف ویژه مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. جداول شماره ۱۰-۷ در ارتباط با اولین هدف ویژه پژوهش (تعیین برخی از مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش) می‌باشد. یافته‌های این جداول بیانگر آن است که اکثریت واحدهای مورد پژوهش را زنان تشکیل می‌دهند که اکثریت در سمت پرستار مشغول به کار و دارای مدرک تحصیلی لیسانس یا فوق لیسانس می‌باشند. همچنین یافته‌ها بیانگر آن است که سن اکثریت واحدهای مورد پژوهش بین ۲۵-۲۹ سال

بیشتری در رابطه با بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد برخوردار بوده‌اند که شاید دلیل آنرا بتوان این دانست که سرپرستاران اغلب نسبت به پرستاران سابقه کاری بیشتری داشته و از تجارب مفیدتری برخوردارند. علی‌رغم این یافته کاربرد آزمون آماری تی اختلاف معنی‌داری را بین میانگین امتیاز این دو متغیر نشان نداد.

جداول شماره ۱۷ و ۱۸ در ارتباط با هدف ویژه چهارم پژوهش (بررسی میزان آگاهی نمونه‌های مورد پژوهش از تدابیر پرستاری لازم) تهیه شده است. یافته‌ها بیانگر آن است که اکثریت پرستاران مورد مطالعه به سؤال شماره یک مربوط به استفاده از نالوکسان پاسخ صحیح داده‌اند در حالیکه بیشترین درصد پاسخ غلط مربوط به سئوال شماره ۱۲ که در رابطه با دانستن مدت زمان لازم جهت اکسیژن درمانی بعد از انفارکتوس میوکارد بوده است می‌باشد. در حالیکه آگاهی از مدت اکسیژن درمانی بعد از انفارکتوس میوکارد یکی از موارد مهم ارائه تدابیر پرستاری لازم می‌باشد.

جداول شماره ۲۵-۱۹ در رابطه با هدف شماره پنجم پژوهش (تعیین ارتباط بین برخی مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش و میزان آگاهی آنها از تدابیر پرستاری لازم در ارتباط با درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد) تنظیم گردیده است. به طور کلی میزان آگاهی پرستارانی که بیش از ۴۵ سال داشتند با سابقه کار پرستاری بیش از ۲۰ سال و سابقه کار در بخش مراقبت ویژه قلبی بیش از ۱۵ سال زیاد بوده است. این نشانگر آن است که هر چه بر سالهای کاری پرستاران بخش مراقبتهای ویژه اضافه شده آگاهی آنان نیز افزایش یافته است. بنابراین واضح است که دستیابی به این مهارتها و تجارب تخصصی در سایه کسب سالها تجربه کاری صورت می‌گیرد. با این وجود

آگاهی از بررسی و شناخت درد قلبی) یافته‌های جداول ۱۶-۱۰ نشانگر آن بودند که بیشترین درصد آگاهی مربوط به پرستارانی بود که بین سنین ۳۰ تا ۳۴ سال بوده‌اند و بیشترین درصد آگاهی زیاد را پرستارانی که سابقه کاریشان در بخش مراقبتهای ویژه قلبی ۱۰ تا ۱۴ سال بوده است کسب کرده‌اند. همچنین بیشترین درصد آگاهی زیاد مربوط به پرستارانی بود که دوره مراقبت ویژه قلبی را گذرانیده بودند لذا می‌توان نتیجه گرفت که این نمونه‌ها بعد از سپری کردن سالهای خدمت در بخش مراقبت ویژه قلبی و کسب آگاهی، مهارت و تجربه لازم توانسته‌اند آگاهی خود را از بررسی و شناخت درد قلبی بالا ببرند هر چند که در رابطه با سن و سابقه کاری در بخش مراقبتهای ویژه قلبی و میزان آگاهی از بررسی و شناخت، استفاده از ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معنی‌داری را نشان نداد. همچنین در رابطه با وجود اختلاف بین میانگین امتیاز گذراندن دوره مراقبت ویژه قلبی و میزان آگاهی از بررسی و شناخت نیز کاربرد آزمون "تی" نشان داد که اختلاف بین میانگین امتیاز این دو گروه معنی‌دار نیست. با وجودیکه یافته‌های جداول نشان دادند که درصد بیشتری از زنان نسبت به مردان از آگاهی زیاد در مورد بررسی و شناخت درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد برخوردار بوده‌اند شاید دلیل آن را بتوان علاقه بیشتر زنان پرستار به حرفه خود دانست ولی استفاده از آزمون "تی" اختلاف معنی‌دار آماری بین این دو متغیر را نشان نداد. در رابطه با مقطع تحصیلی نیز علی‌رغم اینکه یافته‌های جدول نشان داد که بیشترین درصد آگاهی زیاد مربوط به پرستارانی با مدرک تحصیلی لیسانس یا فوق لیسانس بوده است ولی استفاده از آزمون تی اختلاف معنی‌داری را بین میانگین امتیاز این دو متغیر نشان نداد. همچنین یافته‌ها بیانگر آن بودند که سرپرستاران از آگاهی

مدت ۴-۰ سال آن را در بخش مراقبتهای ویژه قلبی گذرانیده بودند. به علاوه اکثریت واحدهای مورد پژوهش دوره مراقبت های ویژه قلبی را طی کرده و لیسانس یا فوق لیسانس بوده‌اند.

- در پاسخ به دومین سؤال پژوهش یافته‌ها مبین آن بودند که اکثریت واحدهای مورد پژوهش نشان دادند که از آگاهی متوسطی برخوردار بوده‌اند.

- در ارتباط با سومین سؤال پژوهش یافته‌ها نشان دادند که بین هیچیک از مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش با میزان آگاهی آنها از بررسی و شناخت درد قلبی ارتباط وجود ندارد.

- در رابطه با چهارمین سؤال پژوهش، یافته‌ها نشان دادند که آگاهی واحدهای مورد مطالعه از تدابیر پرستاری لازم جهت برطرف کردن درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد متوسط بوده است.

- در نهایت در پاسخ به پنجمین سؤال پژوهش، یافته‌ها نشان دادند که بین هیچ یک از مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش با میزان آگاهی‌شان از تدابیر پرستاری لازم ارتباط معنی‌دار وجود ندارد.

کاربرد یافته‌ها:

برآوان (۱۹۸۷) می‌نویسد، بیماران بستری در بخش مراقبتهای ویژه قلبی به پرستارانی نیاز دارند که مهارت و دانش کافی جهت مراقبت از آنان را داشته باشند. پرستاران موظفند بیمارانشان را زیر نظر داشته و قادر به تشخیص به موقع اختلالات ایجاد شده در بیمار بوده و با ارائه تدابیر مراقبتی لازم در جهت تخفیف عوارض ناشی از بیماری بکوشند. از آنجا که در بخش مراقبتهای ویژه قلبی از میان افراد تیم درمانی و بهداشتی پرستار تنها کسی است که اکثر اوقات خود را با بیمار می‌گذرانند، لذا سهم بسزائی را در بررسی حالات مختلف بیمار ایفا می‌نماید و می‌تواند با

استفاده از ضریب همبستگی پیرسون ارتباط معنی‌داری را بین متغیرهای فوق نشان نداد. بیشترین میزان آگاهی زیاد از تدابیر پرستاری لازم را آن دسته از واحدهای مورد پژوهش که زن بوده و در سمت پرستار به کار اشتغال داشته‌اند کسب نموده‌اند. از آنجا که به هنگام بروز حملات و دردهای قلبی پرستاران اوقات بیشتری را نسبت به سر پرستاران در بخش با بیمار می‌گذرانند، لذا ارائه مکرر تدابیر پرستاری لازم در چنین مواقعی آنان را در انجام این مداخلات متبحر ساخته و نسبت به نحوه ارائه تدابیر پرستاری آگاهی کسب کرده‌اند. همچنین یافته‌ها نشان دادند که بیشترین میزان آگاهی زیاد از تدابیر پرستاری لازم مربوط به آن دسته از واحدهای پژوهش بود که دوره مراقبت ویژه قلبی را گذرانیده و در مقطع تحصیلی لیسانس یا فوق لیسانس بوده‌اند و نشانگر آن است که طی نمودن آموزشهای ضمن خدمت می‌تواند تأثیر بسزایی در سطح آگاهی پرستاران داشته باشد. هر چند که استفاده از آزمون آماری تی اختلاف معنی‌داری را بین گذراندن دوره مراقبتهای ویژه و مقطع تحصیلی با آگاهی از ارائه تدابیر پرستاری لازم نشان نداد.

نتیجه‌گیری نهائی:

در این قسمت، یافته‌ها در پاسخ به سئوالات پژوهش مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. به طور کلی واحدهای مورد پژوهش از آگاهی متوسطی در رابطه با بررسی و شناخت و ارائه تدابیر پرستاری لازم برخوردار بوده‌اند. در رابطه با اولین سؤال پژوهش که مربوط به مشخصات فردی واحدهای مورد پژوهش بود، یافته‌ها مبین آن بودند که اکثریت نمونه‌های مورد پژوهش، پرستاران زن بودند که بین ۲۹-۲۵ سال سن داشتند و بین ۱۴-۱۰ سال سابقه کار پرستاری داشته و از این

اکثریت نمونه‌های مورد پژوهش شاغل در بخش مراقبت ویژه قلبی پرستاران جوان بوده‌اند که تازه فارغ‌التحصیل شده‌اند، مسئولین دانشکده‌های پرستاری لازم است به امر آموزش دانشجویان در مقطع پرستاری ویژه عنایت بیشتری مبذول دارند. نهایتاً ناگفته پیداست که خطیرترین وظیفه پرستار شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی نجات جان بیماران می‌باشد و با توجه به اینکه امروزه در ممالک در حال توسعه گرفتاری افراد جوان خصوصاً مردان جوان که مسئولیت اداره خانواده را دارند رو به افزایش است لذا پرستاران خود نیز باید در قبال این بیماران احساس مسئولیت بیشتری نموده و با رساندن دانش خود به دانش روز و کسب تجارب تخصصی هر چه بیشتر در جهت نجات حال بیماران گام بردارند.

پیشنهادات برای پژوهش بعدی:

با توجه به یافته‌های پژوهش که بیانگر میزان آگاهی متوسط پرستاران شاغل در بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از بررسی و شناخت و تدابیر پرستاری لازم در مورد درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد بوده است. پژوهشگر انجام تحقیقات ذیل را پیشنهاد می‌نماید:

- نظر به آگاهی متوسط پرستاران لازم است پژوهشی در مورد تأثیر آموزش ضمن خدمت در رابطه با مراقبت‌های ویژه قلبی برای پرستاران شاغل در این بخش صورت گیرد.

- به جهت اینکه در این پژوهش تنها میزان آگاهی پرستاران در مورد شناخت درد قلبی و تدابیر لازم مد نظر بوده است لازم است تا طی پژوهش دیگری عملکرد پرستاران در اینگونه بخش‌ها در ارتباط با موارد فوق تحت بررسی قرار گیرد. نظر به اینکه پژوهشگر در این پژوهش تنها میزان آگاهی پرستاران

جمع‌آوری، بررسی و ثبت داده‌ها، ارائه خدمات لازم و ارزشیابی آنها، به طور موثری در جهت نجات حال بیمارش گام بردارد.

با توجه به یافته‌های پژوهش که بیانگر آگاهی متوسط پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه قلبی از بررسی و شناخت و تدابیر پرستاری لازم در رابطه با درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد بوده و با هیچکدام از مشخصات فردی آنها ارتباط معنی‌دار نداشت، لازم است مراتب مورد توجه مدیران پرستاری قرار بگیرد که به طرق مختلف سعی در ارتقاء سطح علمی پرستاران خود نمایند زیرا درد قلبی ناشی از انفارکتوس میوکارد علامت بالینی شایعی است که نیاز به تشخیص به موقع و ارائه تدابیر پرستاری فوری دارد. کنترل درد و آرام نمودن بیمار یکی از نکات حائز اهمیت است زیرا مانع از تحریک اعصاب سمپاتیک شده و در نتیجه از نیاز عضله قلب به اکسیژن می‌کاهد. در حالیکه عدم تسکین درد موجب تندی ضربان و افزایش فعالیت قلب شده و در نتیجه نیاز قلب به اکسیژن افزایش می‌یابد. همچنین تندی ضربان قلب باعث کاهش زمان دیاستول می‌گردد و لذا قلب خون کمتری را دریافت می‌دارد. بنابراین یکی از اقدامات درمانی که کمک به محدود نمودن هر چه بیشتر منطقه نکروز شده ناشی از انفارکتوس میوکارد می‌نماید فراهم نمودن استراحت بیشتر و تسکین درد بیمار از طریق تجویز داروهای مسکن است. لذا مدیران پرستاری می‌توانند پرستاران را تشویق نمایند که جهت افزایش سطح آگاهی خود در سمینارها و کنفرانس‌های علمی شرکت نمایند. بعلاوه با ترتیب دادن دوره‌های بازآموزی حین خدمت آنان را ترغیب به شرکت در اینگونه دوره‌ها بنمایند. پژوهشگر امیدوار است با توجه به یافته‌های به دست آمده که نشانگر آگاهی متوسط واحدهای مورد مطالعه بوده و اینکه